

EURÓPAI ADATVÉDELMI BIZTOS

Vezetői összefoglaló az Európai adatvédelmi biztosnak az Amerikai Egyesült Államok és az Európai Unió között a személyes adatoknak a bűnügyek megakadályozása, kivizsgálása, felderítése, illetve büntetőeljárás alá vonása céljából történő átadásáról és feldolgozásáról szóló megállapodás tárgyában kiadott előzetes véleményéről

[A vélemény teljes szövege angol, francia és német nyelven megtalálható az európai adatvédelmi biztos honlapján:
www.edps.europa.eu]

(2016/C 186/04)

A jelen vélemény arra az általános követelményre épít, hogy az EU által kötött nemzetközi egyezményeknek meg kell felelniük az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ) rendelkezéseinek és tiszteletben kell tartaniuk az uniós jog gyökerét jelentő alapvető jogokat. Különösen, az értékelés úgy történik, hogy elemzésre kerüljön az Ernyőmegállapodás tartalmának az Alapjogi Charta 7., 8. és 47. cikkével és az EUMSZ 16. cikkével való összeegyeztethetősége a személyes adatok védelmét illetően.

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A bűncselekmények kinyomozása és büntetőeljárás alá vonása jogszerű célkitűzés, és az információcserét magában foglaló információcserének nagyobb szerepe van, mint valaha. Mindezt az EU számára nem állt rendelkezésre egy erős egységes keretrendszer ezen a téren, így az egyének alapvető szabadságjogainak nincs következetes, egységes védelmi rendszere. Az Európai adatvédelmi biztos már sokszor érvelt amellett, hogy az EU-nak fenntartható megállapodásokra van szüksége harmadik államokkal rendészeti célokra, melyek teljes mértékben összeegyeztethetőek az Unió alapszerződéseivel és az alapvető jogokkal.

Ennek megfelelően üdvözljük és aktívan támogatjuk az Európai Bizottság azon erőfeszítéseit, hogy megkösse az első „Ernyőmegállapodást” az Egyesült Államokkal. Ez a nemzetközi rendészeti megállapodás először tesz arra kísérletet, hogy az információmegosztás alapjául az adatvédelem szolgáljon. Habár tisztában vagyunk azzal, hogy nem lehetséges egy harmadik állammal kötött megállapodásban egy az egyben reprodukálni az uniós jog terminológiáját és fogalmi rendszerét, az egyének számára nyújtott biztosítékoknak tisztáknak és hatékonyaknak kell lenniük annak érdekében, hogy teljes mértékben meg tudjanak felelni az EU elsődleges jogának.

Az elmúlt évek során az Európai Bíróság megerősítette az adatvédelmi alapelveket, egyebek mellett a tisztességes eljárást, az adatok pontosságát és szükségességét, a független felügyeletet és az egyének egyéni jogait. Ezek az elvek fontosak a közhivataloknak és a magánvállalkozásoknak, függetlenül attól, hogy formálisan megfelelnek-e az EU szabályainak a harmadik államok adatvédelmi biztosítékai. Sőt, egyre fontosabbakká válnak, figyelembe véve a bűnügyi nyomozásokhoz szükséges adatok érzékenységet.

Ennek a véleménynek a célja, hogy miközben a Bizottság befejezi ezt a kényes feladatot, konstruktív és objektív tanácsot adjon az uniós intézményeknek, számos nyitott továbblépési iránnyal nem kizárólag az EU-USA rendészeti együttműködés terén, hanem a jövőbeli nemzetközi megállapodások terén is. Az „Ernyőmegállapodás” külön áll a közelmúltban bejelentett, a személyes adatok kereskedelmi környezetben történő szülő EU-USA „Magánélet Pajzs” megállapodástól, de azzal együtt kezelendő. További vizsgálatokat kell folytatni e két eszköz és az EU adatvédelmi keretszabályai kölcsönhatásainak elemzése tárgyában.

Mielőtt az Egyezményt megküldenék jóváhagyásra a Parlament részére, arra kívánjuk ösztönözni a Feleket, hogy vizsgálják meg alaposan a múlt év szeptembere óta bekövetkezett változásokat, amikor azt jelezték, hogy a Szerződés megkötésére a Judicial Redress Act (Bírósági Jogorvoslati Törvény) elfogadását követően kerülhet sor. Örülünk a számos, már előterjesztett biztosítéknak, de azokat meg kell erősíteni, figyelemmel a *Schrems* ügyben hozott októberi ítéletre is, mely érvénytelenítette a „Biztonságos Kikötő” határozatot, valamint az EU decemberi politikai megállapodására az adatvédelmi reformról, mely lefedi az átadások és a bírósági és rendészeti együttműködés kérdéseit.

Az európai adatvédelmi biztos az alábbi három alapvető előrelépést azonosította be, melyeket javasol figyelembe venni a Chartának és a Szerződés 16. cikkének történő megfelelés érdekében:

- annak egyértelművé tétele, hogy valamennyi biztosíték minden magánszemély esetében alkalmazandó, nem kizárólag az uniós állampolgárok esetében,
- annak biztosítása, hogy a bírósági jogorvoslati rendelkezések a Charta értelmében hatékonyak minősüljenek,

— annak tisztázása, hogy érzékeny adatok tömegesen nem adhatók át.

A vélemény további ajánlásokat is tartalmaz a tervezett biztosítékok egyértelművé tétele érdekében, egy kiegészítő értelmező dokumentum formájában. E kérdésben továbbra is az intézmények rendelkezésére állunk tanácsadással és párbeszéd folytatásán keresztül.

I. A parafált Megállapodás kontextusa

1. 2010. december 3-án a Tanács elfogadta határozatát, melyben felhatalmazta a Bizottságot arra, hogy tárgyalásokat kezdeményezzen egy az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok közötti, bűnügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés keretében a személyes adatok bűncselekmények – a terrorizmust is beleértve – megakadályozása, kivizsgálása, felderítése, illetve büntetőeljárás alá vonása céljából történő átadása és feldolgozása során ezen adatok védelméről szóló megállapodásról (a továbbiakban: Megállapodás) ⁽¹⁾.
2. A Bizottság és az Egyesült Államok közötti tárgyalások hivatalosan 2011. március 29-én kezdődtek meg ⁽²⁾. 2014. június 25-én az Egyesült Államok főügyésze bejelentette, hogy jogalkotási eljárás indul az uniós állampolgárok személyiségi jogainak Egyesült Államokban bírósági jóvátétellel történő védelmének tárgyában ⁽³⁾. Számos tárgyalási fordulót követően, mely négy évig tartott, a Megállapodást 2015. szeptember 8-án parafálták. A Bizottság véleménye szerint a célkitűzés az, hogy a Megállapodást csak az után írják alá és fogadják el hivatalosan, hogy az Egyesült Államokban elfogadták a Bírósági Jogorvoslati Törvényt ⁽⁴⁾.
3. Az Európai Parlamentnek hozzájárulását kell adnia a parafált Megállapodáshoz, míg a Tanácsnak alá kell írnia. Mindaddig, ameddig erre nem kerül sor és a Megállapodást formálisan nem írják alá, meglátásunk szerint a tárgyalások bizonyos pontokon újranyithatóak. Az európai adatvédelmi biztos ebben a kontextusban adja ki e véleményét a Megállapodás parafált szövege alapján, amely elérhető a Bizottság honlapján ⁽⁵⁾. Ez egy előzetes vélemény, amely egy összetett jogi szöveg első elemzése alapján készült, és nem érinti az esetleges további ajánlásokat, amelyeket a későbbi rendelkezésünkre álló információk – beleértve az Egyesült Államokban lezajló jogalkotási fejleményeket, így pl. a Bírósági Jogorvoslati Törvény elfogadása – alapján teszünk. Az európai adatvédelmi biztos három lényeges kérdést azonosított be, melyek továbbfejlesztést igényelnek és egyben kiemel bizonyos egyéb szempontokat, ahol fontos kérdések tisztázása szükséges. Ezekkel a továbbfejlesztésekkel a Megállapodás összeegyeztethetőnek lesz tekinthető az EU elsődleges jogával.

V. Következtetések

53. Az Európai adatvédelmi biztos üdvözli annak szándékát, hogy egy jogilag kötelező erővel bíró eszköz szülessen a bűnügyek – a terrorizmust is beleértve – megakadályozása, kivizsgálása, felderítése, illetve büntetőeljárás alá vonása céljából az EU és az Egyesült Államok között átadott személyes adatok magas szintű védelemről.
54. A Megállapodás anyagi rendelkezéseinek jelentős része részben vagy egészben az EU személyes adatok védelmére vonatkozó alapvető biztosítékoknak való megfelelést szolgálja (pl. az adattulajdonos jogai, független felügyelet és bírósági felülvizsgálathoz való jog).
55. Habár a Megállapodás technikailag nem minősül megfelelési határozatnak, azt az általános feltételezést tartalmazza, hogy az átadásokra megfelelő jogi alapelvetéssel kerül sor a Megállapodás keretein belül. Ennek megfelelően kulcsfontosságú annak biztosítása, hogy ez az „általános feltételezés” megfelelő biztosítékok alkalmazásával kerüljön biztosításra a Megállapodásban annak érdekében, hogy elkerülhető legyen a Charta és különösen annak 7., 8. valamint 47. cikkének megsértése.
56. Az európai adatvédelmi biztos három alapvető fontosságú továbbfejlesztését javasolja a szövegnek annak érdekében, hogy biztosítható legyen a Chartának és az EUMSZ 16. cikknek való megfelelés:
  - 1) annak egyértelművé tétele, hogy valamennyi biztosíték minden magánszemély esetében alkalmazandó, nem kizárólag az uniós állampolgárok esetében;
  - 2) annak biztosítása, hogy a bírósági jogorvoslati rendelkezések a Charta értelmében hatékonyak minősüljenek;
  - 3) annak tisztázása, hogy érzékeny adatok tömegesen nem adhatók át.

⁽¹⁾ Lásd az Európai Bizottság 2010. december 3-i 10/1661 közleményét, mely elérhető az alábbi címen: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-10-1661_en.htm.

⁽²⁾ Lásd az Európai Bizottság 2011. március 29-i 11/203 közleményét, amely elérhető az alábbi címen: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-11-203_en.htm.

⁽³⁾ Lásd a Főügyész 2014. június 25-i 14-668 közleményét, amely elérhető az alábbi címen: <http://www.justice.gov/opa/pr/attorney-general-holder-pledges-support-legislation-provide-eu-citizens-judicial-redress>.

⁽⁴⁾ Lásd az Európai Bizottság 2015. szeptember 8-i 15/5612 közleményét, amely elérhető az alábbi címen: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-5612_en.htm.

⁽⁵⁾ A szöveg elérhető itt: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/files/dp-umbrella-agreement_en.pdf.

57. Továbbá a jogi egyértelműség érdekében az európai adatvédelmi biztos azt javasolja, hogy a jelen véleményben kifejtett alábbi továbbfejlesztéseket vagy tisztázásokat vegyék át a Megállapodás szövegébe vagy a Megállapodáshoz fűzött értelmező rendelkezésekben vagy a Megállapodás végrehajtása során:
- 1) hogy az 5. cikk (3) bekezdését a felügyelő hatóságok szerepét a Charta 8. cikk (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelő tiszteletben tartásával kell értelmezni;
  - 2) hogy az átadások különös jogalapjának (5. cikk (1) bekezdés) teljes mértékben meg kell felelniük a Megállapodásban rögzített biztosítékoknak, valamint, hogy amennyiben az egyes különös jogalapok és a Megállapodás között ellentmondás van, ez utóbbinak kell elsőbbséget biztosítani;
  - 3) hogy abban az esetben, ha az állami hatóságok szintjén az átadott adatok védelme nem megfelelően hatékony, a 14. cikk (2) bekezdése szerint alkalmazandó intézkedések adott esetben, kiterjednek a már megosztott adatokra is;
  - 4) hogy az adatkezelési műveletekre és személyes adatokra vonatkozó meghatározások (2. cikk) összhangban állnak azoknak az uniós jogban már lefektetett és alkalmazott jelentéseikkel; amennyiben a Felek nem teljes mértékben alkalmazkodnak ezekhez a meghatározásokhoz, ezt a Megállapodáshoz csatolt valamely értelmező dokumentumban egyértelművé kell tenni, hogy a két fogalom alkalmazási köre nem tér el lényegesen azok uniós jog szerinti értelmezésétől;
  - 5) hogy egy példálózó felsorolását kell adni az értelmező dokumentumban azon „különös helyzetekről”, amelyek esetében az adatok nagy tételben történő átadására sor kerülhet (7. cikk (3) bekezdés);
  - 6) hogy a Feleknek az a céljuk, hogy a 10. cikk szerinti információkkal kapcsolatos jogsértések esetén alkalmazandó tájékoztatást úgy alkalmazzák, hogy amennyire csak lehet, korlátozzák a tájékoztatás elmulasztásának lehetőségét és hogy kerüljék a szükségtelenül megkésett tájékoztatásokat;
  - 7) hogy a 12. cikk (1) bekezdése szerinti adatmegőrzési rendelkezést kiegészítsék egy „arra a meghatározott célra, melynek érdekében átadásra kerültek” fordulattal, figyelemmel a Felek részéről a Megállapodásban is hivatkozott célhoz kötöttség elvére.
  - 8) hogy a Megállapodásban részes Felek kifejezik azon szándékukat, hogy növeljék erőfeszítéseiket a hozzáférési jog gyakorlásának olyan mértékre történő korlátozására, amely elengedhetetlen a közérdek védelme és az átlátszóság megerősítésére vonatkozó kötelezettségük érdekében;
  - 9) hogy a Megállapodáshoz fűzött értelmező dokumentum kifejezetten felsorolja (a 21. cikk szerint):
    - a felügyeleti hatóságokat, akik hatáskörrel rendelkeznek ebben a kérdésben és azt a mechanizmust, hogy a Felek hogyan tájékoztatják egymást a jövőbeli változásokról,
    - a ténylegesen gyakorolható jogköreikről,
    - annak a kapcsolattartónak személyét és elérhetőségeit, aki segít az illetékes felügyeleti szerv beazonosításában (lásd a 22. cikk (2) bekezdését).
58. Végezetül az Európai adatvédelmi biztos szeretne emlékeztetni annak szükségességére, hogy a Megállapodáshoz kapcsolódó minden értelmező, alkalmazási és végrehajtó rendelkezés megalkotására, amennyiben arra az egyértelműség hiánya vagy a rendelkezések nyilvánvaló ütközése érdekében szükség van, oly módon van csak lehetőség, hogy az összeegyeztethető legyen az uniós alkotmányossági elvekkel, különösen az EUMSZ 16. cikkben és a Charta 7. és 8. cikkében foglaltakkal, függetlenül azoktól az esetlegesen szívesen látott továbbfejlesztésektől, amelyek a jelen Vélemény ajánlásainak figyelembevételével születnek.

Kelt Brüsszelben, 2016. február 12-én.

Giovanni BUTTARELLI
Európai adatvédelmi biztos